

Sønderborg Provsti Lørdag d. 11. januar 2020

Svar fra plancher om "Hvorfor går vi i kirke?"

for at få det gode budskab
fordi jeg har brug for det / jeg "skal" / indbudt
for det kristne fællesskab
glæden ved at gå beriget fra kirken
det giver mig et pusterum i dagligdagen og en forklaring på nogle af livets tilbøjeligheder (?) (nej, der står helt sikkert ikke "tilfældigheder")
fastholde tradition
fællesskab
finde indre ro
en del af opdragelsen
vil nødig undvære
mærker roen/stilheden
øjenkontakten
samværet / salmesangen
finde ro
gå til nadver
får velsignelsen
slippe tøjlerne
syng
indgå i et (historisk) fællesskab
få evangeliet forkyndt
tryghed
fællesskab
forkynde evangeliet
være en del af det
ro, stilhed, fællesskab, praktiske gøremål, få nyt mod og håb til ugen, der kommer
høre det (evangeliet) jeg ikke kan sige mig selv
gentagelsen og trygheden
sangen og musikken
fællesskabet og kirkekaffen
ritualet – at være tæt på Gud
man prædiker selv med
fællesskab
ro
høre ordet
en time med ro og fri for forpligtigelse
tid til eftertanke
for at høre det glædelige budskab
for at få syndernes forladelse
for at være i kirkerummets fred
fællesskab
ro
fordybelse
eftertanke
fordi vi har behov for det
bevare troen og har brug for fællesskabet
vi har brug for det
tid til eftertanke og ro

kirke er fællesskab
ritualer
fællessang og glæde
for at få noget (ord) man kan leve og dø på
synges – både kendte og nye salmer
altergang
velsignelsen
god vane
ro
tryghed
fællesskab
høre kristent budskab
genkendelse
struktur
høre Guds ord
lovprise/takke
lære nye mennesker at kende som tilflytter / kirkekaffe!
stille fred og glæde
fordybelse
velsignelsen og salmerne
prædikenen
et frirum fra hverdagen

Hvordan er gudstjenesten et rum, hvor vi møder Gud?

Individuelle tanker skrevet på 62 små Post-it sedler

i samværet, øjenkontakten, stilheden, ordet
man møder det gennem ord og salmer, selve prædikenen
føler mig velkommen, føler nærhed, forstår budskabet, går beriget derfra
kirkerummets stemning igennem bøn, sang – prædiken: tekstlæsning og især tolkningen og sammenligning +
paralleller til vores nutidige hverdags udfordringer
at der ikke er forstyrrende elementer (præst, organist, kordegn, der vil brillere og vise sig frem)
at der er genkendelighed og man føler sig tryk i liturgien
et fælles fokus – alteret med lys og blomster
ritualer som vi er enige om og aktive omkring – salmer og fællessang
når vi kommer ind i kirken – et anderledes rum – man er stille – der er billeder af den korsfæstede – (han blev det for min skyld) allerede her begynder tankerne – man fornemmer at Kristus er til stede i nadver og bandedåb – i salmer og prædiken, men det er forskelligt, hvad man føler fra den ene gang til den anden
ordet – gennem salmer bøn og prædiken
jeg møder ikke Gud, men mig selv! Jeg får tænkt over mit liv!
gode salmer er som en prisme, der belyser gudstjenestens tekster
vekselvirkning mellem fælles aktivitet (sang) og fordybelse (lytte)
gennem en liturgi med bøn til Gud, henvendelse til Gud, en større ramme, en fastlagt ramme, fadervor, velsignelse
man kan i fred og ro koncentrere sig om at møde gud – gudstjenesten er en kendt og fast ramme
formen er rummet – hvor man møder Gud
man "møder" ham ikke på den måde, personligt, men i hans ord, personlige møder er for vældige, reserveret til det hinsidige
ordet lyder/forkyndes, lovsang, bøn, nadver, alt sammen bundet sammen i ritualerne og ved deltagelse
der er tid til roen, og mulighed for at mærke efter
når gudstjenesten forløber som forventet (traditionelt)

det øjeblik hvor jeg reflekterer over livet, lige her og nu, som gudstjenesten giver mig mulighed for gode prædikener
forventning
i salmer, velsignelsen, altergang, tekster og nogle i prædiken
salmesangen, at være tilstede
vi møder Gud i ordet, i dåb og nadver, i forkyndelsen i prædiken og salmesang, i omsorg for os fra et andet menneske
et rum med ro – eftertanke – fællessang
roen, gentagelsen, sangen
en vekslen mellem aktiv og lyttende
Gud har lovet at knytte sig til ordet ved sin Helligånd og derigennem tale til os
hører Guds ord i tekster og forklaring, der er varme og følelsen af nærvær
gennem salmesang og fællesbøn, fælles nadver
varme i kirken! Dvs. en gennemvarmede kirke, ikke kun varm luft på kolde bænke!
ordet fra Gud gennem prædiken og læsninger, lovprisning gennem salmesang, tilgivelsen gennem nadver
det er den ved det forløb som udføres – det genkendelige som gør man kan være tilstede
i salmerne, i ordet + for mig – nåden, bøn, Fadervor ved dåb og ved nadver
de bibelske læsninger bringer sagn fra gamle dage, dåben har gjort sagnet til vores historie, salmerne gør sagnet til vores virkelighed, nadveren gør det synligt og ”smageligt” at Herren er god
et afklaret rum, hvor ritualerne er kendte – giver ro i kroppen og sindet
en forventet liturgisk ramme
sindsstemning, forventning
vi hører hans ord
vi hører stykker fra evangeliet, velsignelsen, nadver, bønner, salmer
i testen under gudstjenesten, salmerne
ordene (salmer, prædiken), højtideligheden, kirkerummet, roen
ord, sang, bøn
roen og freden, tid til gennemtænkning
ved at lytte til prædiken og musikken
der er trygt at være
i roen, salmeteksten, bønnen
især i nadveren, i ritualerne
mødes i sangen, prædiken relateret til min hverdag, præludium betyder meget for at skabe rum til lydhørhed, ro
en vejledning i livets spørgsmål, en vejledning/støtte i værdien af menneskelivet
Gud møder os, vi bliver mødt på hver sin måde, bøn, lovprisning, fællesskab, ro, sang, musik, ord og sakramenter
nærvær, lærer nyt om Gud
kirkerummets højhed skabt af musik/sang, ritualer, prædiken (de sidste tre = indhold)
nærværende, nutidig, musik, sang, glæde
kirkerummet giver ro, genkendelighed i hele gudstjenesten, salmer, prædiken
gudstjenesten er hvor man kommer hinanden nær, hyggeligt
i bønnen og salmesangen, velsignelsen og i den stilhed i tankerne, som den faste form skaber
relation svar/spørgsmål, sang, bøn, et sted at kunne være menneske med fejl og mangler
i den fælles altergang, i sin rituelle form, i dåben, i lovsangen
roen, bibelen, teksten, ordet, musikken, bøn - i fællesskab og for den enkelte, nadver
i stilheden, bønne, rummet/historien

Gruppesamtale – om gudstjenesten (17 grupper)

❖ Hvad betyder prædikenen for hvordan vi møder Gud i gudstjenesten?

Opdrager os til at være gode kristne. Formidler de ti bud. Den skal relatere sig til vores nutid. Et nutidigt billede og formidling af det, der foregår. Bygger bro til nutiden og formidler bibelteksterne så de bliver aktuelle, og vi bliver samtidige med teksterne.

Prædikenen er centrum, men det hele skal hænge sammen

Udlægningen er vigtig, måden prædikenen er nærværende på

Hvis selve teksten ikke lige siger mig så meget så får de andre dele i gudstjenesten større vægt

Prædikenen skal være en vekselvirkning imellem evangelieteksten og vores aktuelle liv

Rum for fordybelse. Prædikenen skal bygges på Guds ord

At vi møder Gud i ordet, og at der åbnes for refleksion

Levendegøre teksterne, sætter dem ind i nutiden. Give et budskab. Virker opløftende

Skabe relation mellem teksterne og lytterne

Oversætter teksterne/traditionen til hverdagsprog, man kan relatere sig til

Paralleller til hverdagens udfordring. Tid til eftertanke, refleksion. Gudstjenestens personlige del

Stor betydning. Datid – nutid – aktualisering af mening i tekst/evangelium

Hjælper med at gribe evangeliet med forstanden

Teksten kan gøre Gud nærværende med en forklaring. Formidling er vigtig

Vi hører at Gud er en del af vores liv nu og her

Vi tænker at bibellæsningen hænger tæt sammen med prædikenen, og derfor må denne gerne være provokerende, tankevækkende, og give os noget at tænke over og snakke om (dialog mellem mennesker)

Den skal gerne forklare evangeliet i hverdagen. Den må ikke være for lang. Den skal være tro mod teksten.

Den må ikke gå hen over hovedet på folk

Prædikenen formidler evangeliet relevant til hverdagslivet eller livets store spørgsmål

Nogle ord der taler ind i ens egen virkelighed, en aha-oplevelse, en refleksion

Den må ikke være politisk. Det skal komme udefra – og sende en ud igen, så man har noget at leve og dø på.

Det skal vedrøre en personligt og ens egen tilværelse

Den skal rumme trøst. Guds trøst. Give vished om at Gud altid er der

Må ikke blive for højtravende. Den må ikke blive for psykologisk. Den skal være samlende for alle gudstjenestens led. Må fx meget gerne inddrage salmernes indhold og de andre tekster

Det giver en ro at vide, at det er Gud, der møder os

Det kommer an på, hvordan man (kirkegænger) selv har det på dagen

Præsten kan komme til at stå i vejen for evangeliet – enten ved at overspille eller underspille sig selv

Den gode prædiken forkynder evangeliet ind i vores hverdag og liv

Den gode prædiken skal gøre evangeliet vedkommende uden at udvande det

Tolkning af evangeliet

Betydning ind i min hverdag

Hverdagen, verdenen og evangeliet skal mødes

❖ Hvad betyder bønnerne?

At Gud vil stå mig bi

Menneskets svar på tiltale

Mennesker kommunikerer med Gud

At lytte til hvad Gud vil tale til mig

Fadervor er en tradition, et fællesskab, en gentagelse, den har vi fået givet. Den gør at man kan reflektere over de enkelte dele

Indgangs- og udgangsbønner: det ville være mærkeligt hvis de ikke var der. Vi har kirkeværter, der beder

menigheden bøtter, det gør at folk følger sig mere velkomne
Kollekterne kører uden man lægger mærke til ordene
Indgangsbønnen fremsagt af menigheden er en god, fælles indledning
Bøtterne skal have relation til evangelieteksten
Ro – fordybelse
Henvendelse til Gud
Formulering af det som ligger på hjertet
Menighedens svar til Gud
Koncentrerer sig om fælles "samtale" med Gud
Én der sætter ord på / "formulerer teksten"
Autoriserede bøtterne er kedelige, de siger ikke en så meget, lange, standardiseret, mangler plads til stille bøn
Bøtterne siger meget – bøtterne samler tankerne
Det at bøtterne er fælles – siges højt gør at man føler sig med i gudstjenesten
Vi er engagerede ved bøtterne – både stille og fælles. Fadervor éen gang
Indre refleksion. Fokus. Samler
Bøtterne både som personlig og fælles er samtalen med Gud og er livsnødvendig. Her møder vi Gud.
Fællesskabsstiftende – vi står alle lige overfor Gud
Der kommer man tæt på Gud – man kan samtale med Gud
At man gerne må gøre kollekterne mere fri.
Er det nødvendig med 2 x fadervor ved dåb?
Giver samling / fokus
Formidler omtanke for andre mennesker
Sætter ord på det som man selv synes er svært at sætte ord på
Den skal sige hvad det drejer sig om. Enkel men med dybde
Fadervor er altid vigtigt, den som rører hjertet mest
Der er ofte nogle ret brede formuleringer i bøtterne, hvor vi også kan fylde vores egne liv ind
Enkelte formuleringer i fx fadervor kan træde frem og give betydning for den enkelte – alt afhængig af hvor man står i sit liv
Tak er vigtig
Opmærksom på sproget i bøtterne
Vigtigt at bede for Dronningen i kirkebøtterne

❖ Hvad betyder bibellæsninger?

Vores tro bygger på det
De er grundlaget for prædikenen og gudstjenestens tema
Det har været dejligt at få de gammeltestamentlige tekster med ind i gudstjenesten, de belyser ofte evangelieteksten, hvor den nytestamentlige lektie er lidt sværere at se sammenhængen i.
Oplæring i den kristne tro
Det sætter rammen
Opfriskning. Noget som man samles om
For kirkevante: Fundamentet/dagens emne for dagens gudstjeneste
For ikke kirkevante kan være svære at forstå
Stadig brugbar
Prædiken betyder mere end bibellæsning
De kommer med teamet for dagen – hvad vi forventer at høre i prædikenen
Guds tjeneste
Danner ramme. Udstikker tema for "den" søndag
Grundlæggende morale(r)
Oplæsning motiverende/aktiverende
Åbner for mødet med Gud

Vi møder Gud på forskellige måder i både Gammel Testamente og Ny Testamente

Der hører vi fra Gud

Det kan åbne op for andre sider af mennesket

Grundsten – fundament

Der er noget menneskeligt, der til hver en tid, relaterer til nutiden

Det er vores fundament

Epistelteksterne er for svære (siger én) – Nej, de er fine (siger en anden). Hvis præsten sørger for at kæde dem sammen er det fint

At vi hører Guds ord

Prædikenen kan sætte dem i perspektiv

Man mærker historiens vingesus

Gammelt og nyt testamente kan perspektivere hinanden

Læsningen af de tekster, som er blevet læst op så mange gange til gudstjenester, kan lade os få følelsen af at være en del af et større fællesskab: Med den historiske menighed, af skaberværet, af livet, med Gud

God idé med inddragelse af menighed hvis det er øvet – fordel: større lydhørhed – ulempe: eksempel på "for stort personligt" drama

GT læsning bruges sjældent i prædikenen

GT er svær at forstå

❖ Hvad betyder musikken og sangen?

Fællesskabsstiftende element

Sang gør glad ☺

Overvejelser om hvad der sker, når der ingen organist og sanger er

De velkendte salmer giver en oplevelse af fællesskab med hinanden og Gud

Ukendte salmer kan gøre det modsatte

Teksten kan som bønnen sætte ord på tingene for én, ligesom den også er både bøn og forkyndelse

Melodi og tekst kan tolke hinanden

Musikken har en mere direkte adgang til vores følelser end det talte ord -> kommer dybere ind

Betyder meget. Det er dejligt at synge. Gerne både kendte og nye salmer

Bedst med orgelakkompagnement

Rart når man kan mærke at de er valgt i forhold til prædiketeksten

Man kan blive rørt af nogle af melodierne

Stemning

Fællesskab

Man bliver berørt følelsesmæssigt

Salmer og sange formidler Guds ord på en anden måde end tekst

Genkendelighed

Fællesskabsfølelse

Det vil være tomt uden musik og sang

Det er med til at ramme gudstjenesten ind

Sangen og musikken kan være med til at vise flere sider af Gud i prædikenen

Sang og musik rører ved den følelsesmæssige side af mennesket

Rammen om gudstjenesten

Synger sammen med menigheden – lovsang – giver glæde – man kommer i salmesangen lidt tættere på Gud

Løfter gudstjenesten

Aktiverer gudstjenestedeltagere

Salmeteksternes indhold underbygger prædikenen

Melodierne meget væsentlig

Genkendelighed

Sammenhæng – tema – stemning

Hvis man elsker at synge – er det alt!
Alle kan synge med i kirken!
Det er meget op til organisten
Betyder mere end prædiken
Salmevalg
Valg mellem kendte og nye salmer
Binder hele gudstjenesten sammen
Forbinder os og giver fællesskab
Kroppen kommer med
Hvor alle kan være med
Løfter sindet
Dejligt at få lov til at synge, at få lov til at bruge sin stemme
Fællesskab
Gør glad
Er en vigtig del af forkyndelsen
Involverer menigheden
"Musikken er teologiens søster" (Luther)
Det er ofte et problem med de nye salmer, men det er alligevel vigtigt at vi lærer dem
Salmebogen er meget vigtig, den er fællesskabet
Det er rarest at kende salmerne
Kirkemusikken sætter rummet, nu er vi her
Indgangen til det der skal ske. Derfor er det vigtigt, at det er en dygtig organist
Sangen giver trøst og sætter ord på vores gensvar til Gud
Jeg udtrykker min glæde og tak til Gud
For at kunne være med i fællessangen, skal tonelejet være passende
Sangen/musikken kan være med til at understrege budskabet

❖ Hvad betyder rummet?

Det betyder noget for oplevelsen og stemningen
Man bliver andægtig
Rummet skaber respekt
Det giver plads for meditation og eftertanke
Fred og ro, akustikken har stor betydning
Fællesskab i et rum
Det er lysene, alteret, dugen
Rummet stemmer til andagt – dog ordet helliger rummet
Genkendelighed
Det danner en ramme
Det er en helle, hvor verden bliver lagt udenfor for en stund
Det er både et åndeligt og fysisk rum – horisontalt og vertikalt
Kirkerummet betyder meget
Tager os ud af vante omgivelser, giver os ro
Tryghed – bestandighed
Varme – ro
Rummet: Der skal være lys nok
Man møder Gud anderledes end i et almindeligt rum. Svært at sige. Orgelbrus. Symboler/alter
Roen – stemning
Der skal være en ramme. Rammen kan være mange ting: telt, stue, natur
Kirkerummet er "praktisk" at bruge
Kirkerummet kender vi!

Kirkerummet er det sikre
Kirkerummet giver ro
Rummet skabes hvor vi samles om Ordet
Man er fælles om at holde Gudstjeneste, Gud er til stede uanset om det er i en lade eller kirke
Det sætter rammerne for gudstjenesten
Det er favnende
Det samler
Udsmykning, der understøtter historien/fortællingen
Skabe varme
Rummet skaber højtidelighed
Det stemmer sindet
Men det er ikke det vigtigste
Krucifikset er godt: "det har du gjort for mig"
Alterbordet med blomster og lys skaber fællesskab
Rummet giver os oplevelsen af, at når vi træder herind, træder vi ind i noget særligt, det løfter i sig selv
oplevelsen
Udsmykning – hvad sker der når der kommer ny kirkekunst i kirken
Højttaleranlæg er vigtigt
Forskellige kirkerum afspejler forskellig fokus

Kan noget med fordel ændres til det bedre?

Indoptagelse af nye salmer – indsyngning – månedens salme (ny) er en god idé!!
En højmesse med to læsninger kunne gøre gudstjenesten mindre tung
Epistlerne – nogle af dem – vælg nogle, der siger noget
Fadervor kun én gang (ellers bliver det for mekanisk)
Gerne et resumé som afslutning på prædikenen
Man kan finde tilbage til respekten for sognet – spar mange udenomsværker, så sognene kan bevares
Gør ritualerne tydelige, så alle har mulighed for at følge med selvom kirken er "fremmed"
Involvér menigheden i gudstjenesten ved læsninger, konfirmander, minikonfirmander, andre organisationer
Reducér lidt i antal læsninger/hilsner/kollekt
Hvis salmer er ukendte bruges tid på at lære dem – eller offentliggør salme før gudstjenesten, så man kan "øve" sig
Ændring/fokus ift. Rummet – vi synes, det er vigtigt at rummet udstråler ro
Ændring/fokus ift. Musik og sang – god blanding af nye og gamle salmer – i højere grad brug af andre instrumenter
Ændringer ift. Bibellæsninger – savner fortolkning af de bibeltekster, der ikke prædikes ud fra, måske reducere i antal tekster eller koble sammen
Ændring ift. Bønnen – man kunne overveje mere nutidigt sprog
Ændring/fokus ift. Prædikenen – ikke for langtrukket – letforståelig både i sprog og budskab – nærværende/relevant – inddragelse af menigheden (Mads og monopolet)
Mere medinddragelse af menigheden – flere skal have opgaver i forbindelse med gudstjenesten
Evt. to læsninger frem for tre
Ikke så meget ændring, men et mere moderne udtryk
Musik eller sang efter prædiken – tid til at fordøje prædiken
Bruge den nye bibeloversættelse mere (hvor det giver mening)
Tid til stille bøn
Rejse sig op og synge
Åbne op for de nye salmer
Melodien gøres sangbar for alle – ofte er melodien alt for høj

Nye prædikentekster / større udvalg

Introduktion af gudstjenesten – kæde de tre tekster sammen: gl. testamente, epistel, evangelie

Overvej nødvendighed af indgangsbøn og udgangsbøn -> der er mange indledninger og afslutninger

Er det nødvendigt med to gange fadervor ved dåb?

Man kunne lave om på hvornår man står – stå ved sang – sidde ved læsning

Kunne man lave indretningen af kirkerummet mere inkluderende

At kollekterne blev gjort fri

Nye salmer bør gentages

Epistlen kan evt. fjernes

Mængden af bønner kan diskuteres

Jeg holder af den klassiske gudstjeneste men små forandringer er tilladt

Gruppesamtale – om dåb (6 grupper)

Hvad betyder det for dig, at du er døbt?

Jeg bekender mig til kristendommen – bliver medlem af "foreningen"

Jeg bkræfter mine forældres valg til min konfirmation

Tradition

Gave den døbte får – forældre / Gud giver

Tilhørsforhold

Stækt med voksendåb – savner liturgi til voksendåb

drop in dåb

"Medlem" af et fællesskab

Tradition i familien

Kulturarv

Med i det kristne fællesskab

Personligt til "mig" / navn kombineres med Guds navn

Fadervor som en gave

Trosbekendelsen som dåbspagt

Med i fællesskab

Guds barn

Guds benådet synder

(Dåb i forbindelse med udsendelse)

Syndernes forladelse

Tilknytning til et fællesskab

Vigtigt tidspunkt

Jeg fik et navn

Hvad betyder det for dig, om børn i din familie bliver døbt?

Jeg vil gerne have dem med i fællesskabet

Gave – KFUM og KFUK: "Gud tror på dig"

Gå glip af noget

Tryghed

Fællesskab

Trøst i sorgen

Bliver lidt trist!
Har vi været for dårlige til at formidle budskabet?
Indlemme dem i Guds rige
Manifestation af at de er med i fællesskabet
Slægtsled
Meget

Gruppesamtale – om nadver (7 grupper)

Anekdoter:

En pige på 6 år er med til allehelgensgudstjeneste og nadveren undervejs.
Efter gudstjenesten spørger pigen sin mor "Hvorfor så alle folk så sure ud, da de gik til nadver?" Moren har ikke lige noget svar, men på vej ud af kirken møder de et ældre ægtepar, de kender, og moren siger til dem: Min datter synes, at alle der gik til nadver ved gudstjenesten så meget sure ud, hvordan tror I, det kan være?

Den ældre dame bøjer sig ned til datteren, peget på sit hjerte og siger: Jeg var ikke sur, men tænkte på alle dem, som jeg i mit hjerte bar med op til alteret.

Hvad har du "med", når du går til alters?

Det er meget personligt
Måltidsfællesskabet
Vi er blot et menneske
Vi har lov til at "være" uanset, hvor du er i dit liv
Stedet hvor jeg kan være "face to face" med Gud
Et tomt ritual - blufærdighed
Et behov for at få syndsforladelse
At føre traditionen videre
Min familie – de levende og døde
Det der er mellem mig og Gud
Man lægger det svære fra sig og får lyst Guds velsignelse
Ikke noget
Forventning: Tilgivelse, fred, velsignelse
Forventning at "møde" Gud i hinanden og så styrke til at være menneske
Taknemlighed
Man er inviteret og dermed den modtagende
Syndsforladelsen – "at man kan gå derfra som et frit menneske"
At man er sammen med Gud
At man bliver husket på i gensidighed "ihukommelse"
Nærværet i fællesskabet med både Gud og andre nadvergæster

Hvordan kan ritualen afmystificeres?
Der er behov for forklaring på hvorfor vi går til alter

Forklaring / svar:

En mindre dreng er med til nadver. Præsten siger ved uddelingen "Dette er Jesu Kristi blod", og drengen spørger meget overrasket "Er det virkelig rigtig blod?"

Hvad skal præsten svare?

Præsten skal svare nej

Vi "leger" at det er "Jesu blod"

Det er et symbol

Ja

Det er noget vi leger

Når præsten siger det er det blod

Et billede på Jesu blod

Nej, det er et symbol på det

Det er materialistisk vin og brød, men i troen får det virkningen af at være Jesu legeme og blod

Tja

Hvorfor døde Jesus?

At vise os "mennesker" at vi kan bære vores "lidelser"

For min skyld

For at han kunne opstå

Fordi han var et sandt menneske

For at blive som os

Det understreger hans menneskelighed

For vor frelses skyld

Guds magt går i lidelse sammenmed mennesket og viser kærlighedens magt

Gud elskede menneskene så meget at han ville redde os